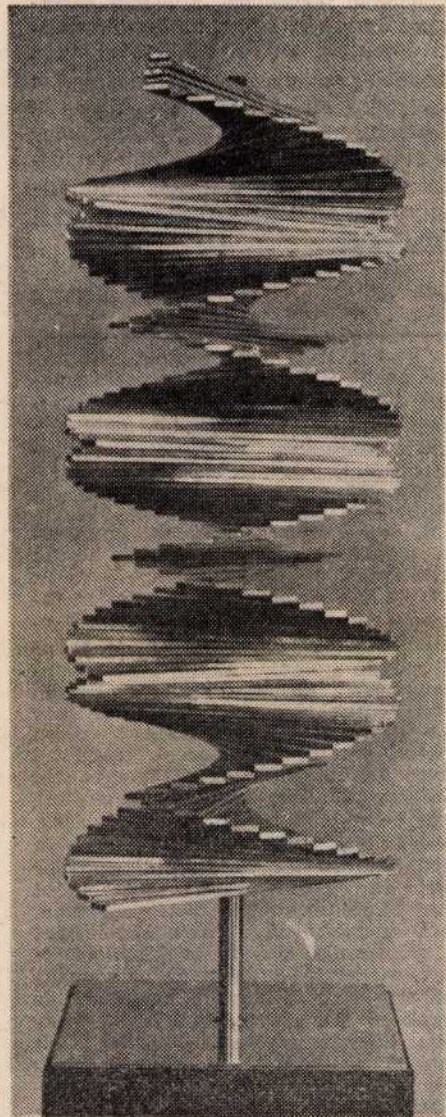

A könyvüzlet kirakatában — balra elől, feltűnő helyen — kis hirdetés: „Zeneóvoda kezdőknek és haladóknak”. Rövidesen kiderül, hogy akik fogalmazzák, csöppet sincsenek híján a humornak, és olyan hírt közölnek az érdekeltekkel, jobban mondva a szüleit, amely mögött tények, tapasztalatok, eredmények halmozódnak, büszkéik is rájuk, a humor arra való, hogy ezt elrejtse.

Nagykároly művelődési életének irányítói és intézményei között igen jó az összeműködés, és egyik tevékenységi ág a másikat feltételezi, támogatja, kölcsönösen kiegészítve egymást, de ha már a zeneóvodát említettem, akkor csak a Visnyai Ágnes bemutatásával kezdhetem.

Tíz éve végzett a kolozsvár-napocai Gheorghe Dima Zenekonzervatóriumában, s nagykárolyi születésű léven, szülővárosába jött vissza zenetanárnak, azóta is itt tanít a 3-as számú általános iskolában. Mint kezdő tanár, a zeneóvodát is azonnal megszervezte (a Művelődési Ház felkarolta az ötletet), s bármilyen hihetetlen, ma már egyszerre három-négy csoport működik az oviban tizenöt-tizenöt gyerekkel, öt éves kortól. Ezek a kezdők. Ami a haladókat illeti, alaposan kinőttek az óvodás, sőt az elemi iskolás korból is, de ahogy sem tudnak elszakadni a kortól, ahol kisgyermek korukban elő-

SAKATS BELA

Térkonstrukció

irányoz elő az 1984-ben megvalósított tervnél, mely előírásokat megkülönböztetett fontosságúak a jelenlegi öt éves terv legjobb körülmények közötti teljesítése szempontjából. Idén 30 százalékkal több műtrágyát kap a mezőgazdaság, mint a múlt évben, a szántóterület több mint 30 százalékan öntözünk, jelentős lecsapolási és talajjavítási munkákat végzünk. Ezt a fejlett műszaki-anyagi alapot szükség-szerű minél gazdaságosabban kihasználunk. Bár a mezőgazdálkodásban a természeti folyamatok kölcsönhatás-ban vannak, minden szakasznak kiemelt a jelentősége, így a tavaszi tennivalóknak is. Az új agrárforradalom gyakorlatában éppen ezek a termelés szempontjából kulcsfontosságú természeti periódusok jelentik a hozamfokozás alapozásának időszakait. Ne gondoljunk egyébre, mint a jó biológiai tulajdonságú vetőmag beszerzésére és használatára, az idejében való vetésre, a kitűnő minőségű vető-ágy kialakítására, a legmegfelelőbb növény-sűrűség szavatolására, az őszi kalászosok gondozására, az öntözési és lecsapolási rendszerek karbantartására és előkészítésére, a rétlejelők feljavítására, a célszerű műtrágyázásra és növényvédelemre, s mindjárt következtethetünk a gazdálkodók időszerű tennivalóira.

Dr. CSAPO I. JÓZSEF

Művelődés a kastélyban

ször nyílt rá a fülük a zenére, szívesen maradnak „haladó óvodások”, akár az érettségig is. Visnyai Ágnes nemcsak a zenei készségeket igyekszik kifejleszteni a gyermekekben, nemcsak szolmizálni, kottát olvasni tanítja meg őket, hanem bizonyos zeneelméleti alapismertekre is. Mindezt, persze, játékos formában, miközben nagy hangsúlyt helyez a kreativitás kialakítására már a kicsiknél is, akik a hangjegyekkel ismerkedve, maguk is dallamokat, ritmusokat „találnak ki”, ez már együtt jár a zenei nevelés modern módszerével.

— Zenepedagógiát végzett, tehát a főiskola erre is felkészítette?

— Részben igen. Sokoldalú képzést kaptunk, és az én korosztályomnak kiváló tanárai voltak, akiktől szakmailag is, emberileg is rendkívül sokat tanultunk. Nagy István, sajnos, nem tanított, de a főiskolán volt Márkos Albert, **Benkő András**, Szenik Ilona, Florin Mihăescu, Jagamas János, Vermesy Péter, Terényi Ede. Esztétikára Angi István tanított, filozófiára és filozófiatörténetre Bretter György. Mindent megtanulhattunk tőlük: szakmai tudást, művészet szeretetet, emberi helyállást. A kicsik zenei nevelésének módszereit pedig Csalah Márta tanárnő zeneóvodájában lestem el, ahová két évig jártam főiskolás koromban. Kórusvezetést Florin Mihăescutól tanultam a konzervatóriumban, de Jagamas Jánossal néha ki-kijár-

Művelődési Ház keretébe tartozik, és igazgatója, Emil Boldur az egymást követő korosztályok folyamatos jelenlétét tartja a legfontosabb eredménynek, amely a jövőben is biztosítja a művelődési élet szerves folytonosságát Nagykarolyban. Aki például kiugrik a tehetségével Visnyai Ágnes zeneóvodájában, az a Pionírházban esetleg továbbtanulhat valamilyen hangszeren. Amikor pedig kinőtt az iskoláskorból, ismét a tehetsége, hajlama szerint dönti el, hogy hol folytatja (ha folytatja) a műkedvelést: a kórusban, a népi- vagy fúvószenekarban, a régizene-együttesben, a színjátszó csoportban, a népművészeti körben.

— De nem mindenki öntevékeny. Gondol-e a Művelődési Ház azokra is, akik egyszerűen művelődni akarnak: a legjobb könyveket elolvasni, a legújabb színházi előadásokat megnézni?

— Természetes, hogy gondolunk a „befogadókra” is. A városi könyvtárnak van Szatmár megyében a legtöbb olvasója, és bérletes előadásokat, illetve hangversenyeket tart itt a szatmári színház és a filharmónia. Nem tudnám megmondani, hogy a szatmári színház közelsége teszi-e, de a színjátszó csoportunk nem ért el olyan látványos sikereket, mint a többi, bár szorgalmasan járja a falvakat, például az *Énekes madárral*, a *Heten, mint a gonoszokkal*. Mert a régizene-együttes viszont nagyszerűen felvirágozott a filharmónia védőszárnyai alatt. De erről

Megéneklünk, Románia országos fesztivál

tam MÉRÁBA is, ahol ő, mint köztudomású, hosszú éveken át foglalkozott kórusvezetéssel és -betanítással. A férjem, aki egyébként évfolyamtársam volt, rendszeresen elkísérte. Ilyen előzmények után természetes, hogy mihelyt hazakerültünk Nagykarolyba, mi is nekiláttunk kórust szervezni. „Haza... Elfelejtettem mondani, hogy a férjem kolozsvári születésű, és nem Károlyban tanít, hanem Mezőpetriben. De azért marad idő, ha valaki nagyon akarja.

Marad idő... A Visnyai házaspárnak két kisgyermek van, s az otthonuk olyan, hogy bárki bárhol megirigyelhetné. Ágnes az iskolában kilencven tagú énekkart vezet (ott voltam egy énekórán, nagyon szépen, tisztán énekelnek a gyerekek, próba után egy regőséneket is előadtak néhányan az „újságíró nének”, szöveget énekelte Szerémi Enikő, Jobbágy Zoltán, Kinál Tibor, Papp Péter, Papp Attila és Kovács Antal). Visnyai Csaba kamarakórusának 20–25 tagja van, munkások, tisztviselők, de főleg tanárok, diákok köztük olyanok, mint Prógliné Szilágyi Éva (Birtalan-tanítvány), aki Csanálosról jár át az énekkari próbára (de Visnyaiék a lelkemre kötötték, hogy jegyezzem föl a többi hűséges kórustag nevét is: Hamvas Ferenc, Kádár Ferenc, Fischer Ildikó, Vénig Ilona, Demeter Éva — és mások). Ez a kórus, amelynek műsorán hazafias dalok, népdalfeldolgozások és madrigálok szerepelnek, 1980-ban a kolozsvár-napocai Musica Antiquával közösen adott elő egy reneszánsz műsort, de az Ágoston András vezette Concordia vonósnégyes társágában is fellépett a Bartók-centenáriumon, valamint Deák Endre régizene-együttesével, s 1981-ben országos első díjat, a legutóbbi *Megéneklünk, Románia fesztivál*on pedig harmadik díjat nyert (utóbbit igen erős mezőnyben).

— Hogy jött létre a népi zenekar, ki foglalkozik vele?

— A mostani zenészeink nagy része már gyermekkorától kezdve kapott hangszeres képzést. A gyermekekkel én foglalkozom a pionírházban, ahol van gyermekzenekarunk is, aztán ha felnőnek a gyermekek, a Művelődési Ház zenekarában muzsikálnak tovább.

— Hallottam, hogy februárban német népviseleti bemutató volt a városban, itt is fellépett a zenekar?

— Nem, egy bántási népi zenekar kísérte őket, énekesek és táncosok pedig Codleáról jöttek. Mi Brassóban

majd kérdezze meg a legilletékesebbet, Deák Endrét. Én magam azt tartom figyelemre méltó jelenségnek, hogy az öntevékeny művelődés vagy művészkedés néhány ágában sikerült a műkedvelés és a hivatásos művészet közötti hiátust áthidalnunk. Ilyen szempontból nemcsak a régizene-együttes jó híre érdemel figyelmet. A folklórtudomány is hasznát látja annak a rendszeres munkának, amelyet a népművészeti és néprajzi kör tagjai végeznek.

Ezt a gyűjtőmozgalmat Dumitru Iederan, a pionírház instruktora végzi, persze önkéntesen, az iskolákban és a Művelődési Házban, ahol népi zenekart is szervezett.

— A Szilágyság, Máramaros és Szatmár megye között húzódik a Bükk néven ismert folklórzóna, amelynek népzeneje, népművészete az Avashoz hasonlóan gazdag, de eddig valahogy kiesett a népművészeti gyűjtők figyelmének köréből, ezért foglalkozunk vele. Román, magyar és német dallamok szép számmal kerültek magnószalagra és bemutatásra. Mert rendszeresen fellépünk itthon, rádióban és tévében, gyakran hivatásos előadóművészekkel is. Novemberben Sofia Vicoveanca, Nicolae Sabău, Ion Seleşi társágában voltunk országos turnén, de megjártuk már a Szovjetuniót és a Magyar Népköztársaságot is. A *Megéneklünk, Románia fesztivál*on a pionírokkal hat első, három második és egy harmadik díjat nyertünk. A népi zenekar is nyert egy második díjat.

— Hogy jött létre a népi zenekar, ki foglalkozik vele?

— A mostani zenészeink nagy része már gyermekkorától kezdve kapott hangszeres képzést. A gyermekekkel én foglalkozom a pionírházban, ahol van gyermekzenekarunk is, aztán ha felnőnek a gyermekek, a Művelődési Ház zenekarában muzsikálnak tovább.

— Hallottam, hogy februárban német népviseleti bemutató volt a városban, itt is fellépett a zenekar?

— Nem, egy bántási népi zenekar kísérte őket, énekesek és táncosok pedig Codleáról jöttek. Mi Brassóban

léptünk fel hasonló népművészeti találkozón.

Hogy Nagykarolyban a könnyűzenének is sok kedvelője és művelője van, azt az olvasó már régen megtudhatta, többek között a tévéből. És számon tartják a lemezvásárlók is. Igen, mert a károlyi táncdalénekesek négy nemezedéke, a felnőt, ifi, kicsi és pici Várurak (Castelani), akiknek decibeleitől délutánoként és esténként a kastélyban berendezkedett Művelődési Ház több terme hangos, már a lemezkiadásig is eljutottak. A Pici Várurak nagylemeze december elsején jelent meg, s mint ilyen, első az országban, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy a dalok egy részét károlyiak, sőt gyerekek szerették, másik részét ismert zeneszerzők: Aurel Giroveanu, Kerestély Zsolt, Gelu Solomonescu, Adalbert Winkler. Egy példányát (*Az első hóvirágok* a címe) ajándékba kaptam Karácsonyi Pétertől, a pionírház instruktortól, aki huszadik éve lelkes szervezője a könynyűzenei mozgalomnak, s mint látnivaló, szintén a folytonosság híve.

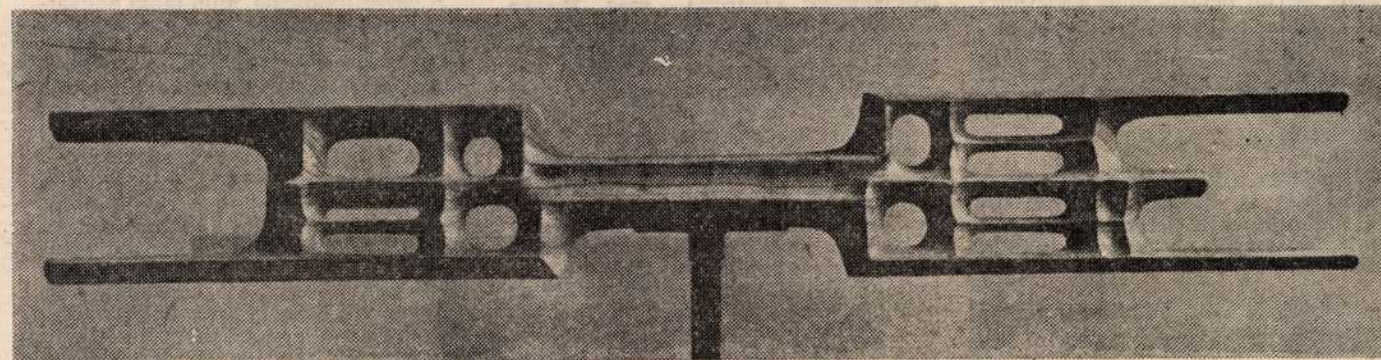
— A lehető legtermészetesebb elv, ad hoc szervezéssel semmit sem lehet elérni. Ha valaki gyermekkorában kitűnt a tehetségével, hogyne kellene foglalkozni vele később is, hiszen arra való a Művelődési Ház. Nagyon sokat köszönhetünk Aurel Giroveanu és Kerestély Zsolt figyelmének, a Zeneszerző Szövetség támogatásának, az Electrecordnak. A négy együttes sok barátot szerzett a dalaival, nemcsak Károlyban, hanem az egész országban. Az Országos Pionír tanács meghívására fesztiválok, táborozásokon vettünk részt, a gyerekek nagyszerűen vakációztak. 1980-ban nemzetközi táborban is volt a kis együttes, a Szovjetunióban. A nagy együttes rendszeresen fellép, itthon és másutt, és kétévenként megyeközi táncdalversenyt is rendezünk, ilyenkor ismert zeneszerzőket hívunk meg a zsűribe.

A másik károlyi zenei együttes, amelyet nem kell az olvasónak bemutatni, a Collegium. 1977-ben alakult, Deák Endre vezeti, és csak régizenet játszik. De az együttes vezetője úgyszólván mindent végez: brácsázik a népi zenekarban, hangszerel és kottáz, kórust vezet, és a közeli Tasnádszántón is összehozott már egy régizene-együttest. Régi tabulatúrákért végigbongászta a Teleki Tékat és a Batthyánaeumot, leírások alapján az együttes tagjaival maga készített el régi hangszereket, lírát, cisztrát, különböző hangolású furulyákat. Beszélünk erről-arról, a Collegium újabb műsoráról, amellyel a csíkszeredai találkozón is részt vett, s amelyen hazai reneszánsz szerzők után most Erzsébet-kori angolok szerepeltek. „Megtanulom”, hogyan kell egy régizene-műsort felépíteni, s azt is, hogy Bakfark Bálint nem az egyetlen muzsikos volt a családban, volt egy öccse is, János, szintén zeneszerző, nemrég adták ki a tabulatúrák könyveit, s már bekerült az együttes műsorába. Hallgatom Deák Endrét, s egyszer csak nagyon megüti a fülemet egy mondata:

— Mert a városban nincsen hivatásos zenész. Amikor idekerültem 1974-ben, a pedagógia elvégzése után, mindössze néhány hangszerest találtam Nagykarolyban, mind műkedvelők, szakot nem végzett senki. A helyzet ilyen szempontból azóta sem változott, megnyertük ellenben a szatmári filharmónia támogatását. Marius Budeanu mélyhegedűs és Demeter Sándor fagottos gyakran muzsikál velünk, többször felléptünk már a filharmónia kamarazenekarával és a művelődési ház énekkarával. Az együttműködés mindig nagy erkölcsi haszonnal jár, ezt nem is kell mondanom. S talán azt sem, hogy nagy gondom az utánpótlás, amelynek felnevelését szintén magunkra kellett vállalnunk.

(Az együttes tagjai: Keresztesi Ildikó, Straub János, Ioan Tordai, Wieser János, Vezér János, Halász Tibor. Kétszer — 1981-ben és 1983-ban — nyertek első díjat a *Megéneklünk, Románia országos fesztivál*on.)

KACSIR Mária

SAKATS BELA

Keresztezett szimmetria